

Com es diu ara (423)

Ha aparegut una nova versió de la màniga ampla que va suposar *El català que ara es parla* d'en Serafí Pitarrà, recuperat uns anys més tard per Ivan Tubau: el "com es diu ara...".

L'altre dia un professional del periodisme, que té un nivell expressiu molt bo en català, esgrimia "el com es diu ara" per justificar l'ús que acabava de fer d'un "sí o sí". I uns dies abans s'havia esplaiat amb un "a dia d'avui". Dues mostres que, amb moltes d'altres, ens podrien servir per anar reconstruint "el català que es diu ara", un català que esgarrafa de tan actual com és. Es diu, on? Es diu, en quina situació? Qui ho diu?

Què fa que algú recorri a una expressió que, tal com fa inferir, és completament nova en la llengua i, en canvi, oblidi la que hi correspondria en el català "de sempre", si se'm permet l'expressió? Doncs potser la intenció curiosa de mostrar uns aires de modernitat, d'allunyar-se de maneres de dir que ja no es consideren útils comunicativament parlant. "Ho dic com es diu ara perquè m'entengueu", "si ho diguéssis com es deia abans no ho entendríeu". O potser un toc d'esnobisme, la mateixa filosofia que porta alguns a afirmar que "l'ambient era molt *cool*" o que "entre ells hi havia molt *feeling*".

És molt comprensible que una manera de dir nova entri en una llengua si l'espai expressiu que necessita no està ocupat per cap altra manera de dir pròpia. Va ser el cas, per exemple, en un moment donat, d'"en línia" o d'"assetjament escolar", precedits per "*on line*" i "*mobbing*". Però el que no s'entén és que havent-hi dues expressions ben arrelades, "tant sí com no" i "avui en dia", es recorri a formes forànies. Ni tan sols la claredat, sempre enyorada pels professionals dels mitjans, ho justifica. La llengua ja havia trobat una manera ben entenedora de dir el mateix. I d'una manera molt semblant, per cert.

Aquí és on podem perdre moltes batalles, en la manca de rigor i de respecte cap a formes pròpies, amb el convenciment que les forànies "es diuen". I tant que es diuen, però vés a saber per què.

Aquestes en serien unes quantes mostres més: "com bé deia", "com dir-ho", "ni que ho diguis!", "sigues bo", "en ocasions", "donar la talla", "aquí estem un dia més", "a poder ser" i "faltaria més".

Us convido a afinar la llengua i trobar quines són les expressions d'"abans", és a dir, d'ahir mateix, que els corresponen.

Margarida Bassols